

.....אני לא כותב שירים. לא עוסק במילים. אני מצייר את הדברים עד

כמה שאפשר כמו שהם... אני מביא את הנוף אלי הביתה כמו צייר

שמביא מזון... אני מרגיש מנותק יותר ויותר מאמנות בארץ. ואין לי

אנאלוגיות ציוריות אצל חברים ציירים או ז'אנר בציור הישראלי..."

כתב ציורי אישי מאד

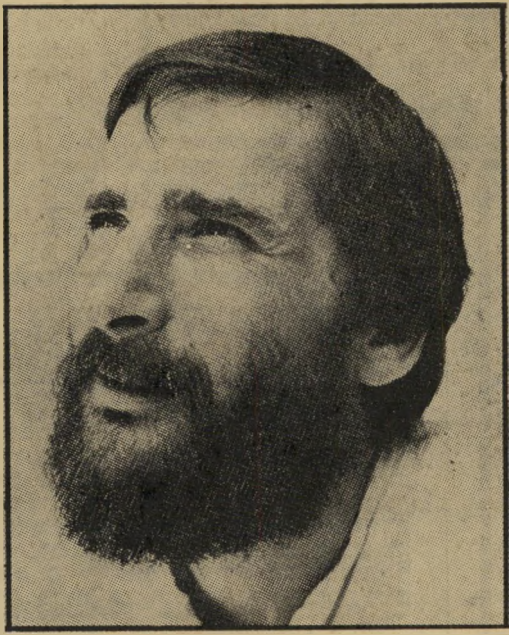
עליידי העתקת רפרודוקציות, וברומנית הייתי מצייר גור פים של ירושלים שנראו כמו צילום שחור-לבן. רצייתי שהם יהיו מאד מדויקים. הבנתי את הצורך בחופש-הציור שלי.

יעקוב אגס בעירבון-מוגבל
● נסעתי לחוף-לארץ עם הפניות לבחור בארץ. למדתי שם שלוש שנים. את הנסיעה מימן ספראי הצעיר, בנו של הזקן, באוסף זה שהיה קונה ממני מוגוטיים אחד ליום, במחיר של 10 לירות. באותו כסף מימנתי את הנסיעה ועוד שהות של כמה חודשים. עד שהתחלתי להתפרנס מביצוע עבודות בסטודיו של יעקוב אגס.

● הבעייה של אגס באותה תקופה, היתה הכפלה של עבודות. היות שהיה לי ניסיון בתבניות של קרימיקה, הצעתי שאעשה לו דגם מעבודה מקורית שאליו הוא ילחץ עבודות ברלייף. קרמי יצבע אותן וימכור כהכפלות. אגס שמח על ההצעה. עשיתי לו רלייף אחד, ואחריכך עוד כמה. ציירים צעירים אחרים שעבדו אתי אצלו חשבו, הצייעו עבודות, ויצעו עבורו יצירות שהוא מתגנדר בהן עד היום. התועלת הגדולה שהפקתי בסטודיו הזה, היתה שאת המכשך הליטוגרפי שלי, שהוא יחידתי מסוגו ונדיר משנת 1869, מצאתי במרתף הסטודיו של אגס. כאשר אמרתי לו "אני רוצה את זה", הוא שאל: "מה זה?" ואני עניתי: "מכשך-ליטוגרפי מקולקל". אגס אמר: "בסדר, אבל תן לי את הווספה שלך". הוא נסע בווספה יומיים — ואני משתמש במכשך הזה עד היום.

● עיקר ההתמחות שלי בפאריס היה בליטוגרפיה, כאשר המתכנת היא: אתה בא בשבע בבוקר וחוזר בחצות-לילה עם סגירת האקדמיה. את הצרפתית שלי למדתי מיפאנים. את הטריינינג שלי באנגלית עשיתי עם הפרופסור הצרפתי, ואת הליטוגרפיה למדתי מיוונים ומיוגוסלבים.

● לא הייתי מעורה באמנות הצרפתית באותה תקופה — וחבל. אני זוכר שמות, זוכר מראות, אבל הדבר רים חלפה. מה שנשאר זה היתרון שלי כאן בארץ — ועל זה אני רוצה לדבר: החלטתי לעזוב את פאריס באה בגלל חוזה שהוצע לי בגלריה פאקאטי, גלריה מאד חשובה. באותה תקופה ציירתי דברים סגורים מאד — את "סידרת-הבובות". הצעת הגלריה היתה מפתה מאד, אבל עוררה אצלי את השאלה: אם אני כרוך בחוזה כלייך כבד — מה יקרה לי כצייר? הרי הציור שלי בפאריס היה מאד יבש, חסר-צבע, אולי אפילו נוטה לקונסטרוקטיוניזם. העולם של פאריס, עשיתי את זה כמו בדיחה, בעולם של ציור אקדמי. הציירים השכנים שלי בסטודיו לעגו, ואמרו שהציור שלי נראה כמו "אימפרסיוניזם מיושן". אני זוכר שציירתי אוטופורטרט שלי עם פיג'אמה, מייד אחרי "סידרת-הבובות". עשיתי את זה כמו בדיחה, וזה מאד מצא חן בעיני. ואז חשבתי שיותר מלהיב אותי לעסוק בצבע — אותו אני צריך לראות בסביבה הטיבית עית שלי.

דויד בן-שאול (44) נולד בירושלים. היה אוטור דיקט בשלבו הראשונים כצייר, אחר למד ציור וליטור גרפיה באיטליה ובפאריס. תערוכות-יחיד: בית-הכנסת הלאומי, "בצלאל", ירושלים (1962); מוזיאון תל-אביב (1965); מוזיאון לאמנות-חדישה, חיפה (1972); מוזיאון תל-אביב (1975). עבודותיו נמצאות במוזיאון ישראל, ירושלים; מוזיאון לאמנות-חדישה, פאריס; מוזיאון לאמנות חדישה, ניו-יורק, ובאוספי-אמנות רבים. בימים אלה נפתחת בגלריה "אלכסנדרוביץ" בתל-אביב תערוכה מקיפה מעבודותיו. את הדברים הבאים אמר בתשובה לשאלות "העולם הזה".

מונוקוב

● אחרי יומיים עבודה, אמר לי רודי להמן שכדאי לי ללכת אל אשתו, שהיא קדרית טובה, ושטוב יהיה לי בקדרות אם ארצה לנוח מציור. משך שלוש שנים שיי משתי אצלה שוליה. למדתי לעבוד ביד — אבל היא לא נתנה לי לעלות אצלה על הגלגל. כאשר נמאס לי, היא אמרה: "לך ותבנה לך גלגל". כך שהמיקצוע הראשון שלי באמנות הוא דווקא קדרות, ולא ציור — ועד היום, כשאני מתעייף מציור, אני עושה כלייקראמיקה לצורכי הבית והיין שלי.

● באותה תקופה הקמתי את הסטודיו שלי. בניתי תנור-קרימיקה שעבד על שריפת-עץ. התליך התפתחותי עד לשנת '59 היה קשה. עסקתי בלימוד אוטודידקטי של ציור. למדתי בעזרת הסיפריה של מוזיאון בצלאל.

בעיקבות הנחליאלי הצהוב

● כאשר השתחררתי ב-'49 מן הצבא. עבדתי כרועה בקיבוץ גבים. חלמתי לעסוק בשדאות ובזואולוגיה. רצייתי לפחלץ בעלי-חיים — בעיקר ציפורים. עשיתי כמה ניסויים בנות בלתי-מוצלחים, עד שחשבתי שעלי להשתלם בזה. שאלתי: איפה אפשר לעשות את זה? ואמרו לי: במכון של דויד יהושע. כאשר הגעתי לשם נמצא מי שהסיר ביר לי, שקדם-כל עלי לדעת יותר על ציפורים: כיצד הן מתנהגות, שהציפור בטבע היא דבר אחד — ואם אתה מפחלץ אותה היא דבר אחר, ולכן, "אתה צריך ללמוד לטפל, להאכיל ולצפות בה בטבע. ללמוד את הביולוגיה שלה". כך למדתי לעסוק בפחלוצ. אחר הצטרפתי לקבוצה מאד מגוונת שבדקה טכסטים על ציפורים, שנכתבו במאה שעברה על-ידי טריסטראם וחוקרים אחרים. הבדתי קה נעשתה על-ידי תצפיות-צפרות.

● בראשית שנות ה-'50 נעשה מעקב אחר מינהגי דגירה של ציפורים יציבות, או עוברות-אורח בארץ. או התחילי המעקב אחר הנחליאלי הצהוב — והייתי בין הראים שונים שהשתתפו בו. אותה תקופה שימשתי כמורה לטבע באיילת-השחר. את המעקב עשיתי ללא עזרת מצלמה. הייתי מוכרח לתאר תזוזות-תעופה ויחסים בין-מיניים — ואז, בפעם הראשונה בחיי, התחלתי לרשום במקום לצר. לם. וזה הלך לי בקלות. אלה שהיו אחראים על המעקב, טענו שהרישום, בגלל הקו הרגיש שלו, נראה להם מהי מן יותר מאשר מצלמה, היות שעשיתי את ההגדלה ברישום עצמו. כך התחלתי לרשום גם כל מיני דברים בסביבה. בה עשיתי אז את ציורי-הנוף הראשון שלי — בעיפרון, הוא היה מחרתי. אף אחד לא לימד אותי דברים על ציור, כמו הכנה של בדי, שימוש במכחול או בעיפרון. מה זה אור-ציל. והיה לי חשק לעשות דברים בצבע — כי זה נראה לי אמיתי יותר.

ציור פרחים

● מאוחר יותר חזרתי לירושלים. חשבתי שהכי קל יהיה לצייר פרחים או פירות גלגריה טפראי שהיתה, פחות או יותר, הגלריה היחידה בעיר. הדבר הראשון שעשיתי היה לצייר שני תפוחים על שולחן לבן עם כלי ית לידם. כאשר ציירתי את זה בפעם הראשונה לספראי הזקן, אמר: "זה לא טוב. תחזור עם אותו הדבר עוד פעם!". למעשה, הוא לימד אותי לצייר. כשהצלחתי בזה, הוא אמר: "עכשיו תעשה פורטרטים של טיפוסים מן הרחוב". אני זוכר שציירתי בפעם הראשונה פורטרט של אשה בוכאנית בשוק. הוא החזיר אותי אליה כעשרים פעם — עד שהצלחתי לתאר אותה, כולל התכשיטים שהיו עליה. כך למדתי לצייר פורטרט. אחריכך מצאתי את הפורטרטים האלה בחנויות של סובניריים.

● עשיתי את הדברים האלה משך תקופה ארוכה. הייתי מפיץ אותם בחנויות למוכרות. הם רצו בעיקר נור פים של ארץ-ישראל. כך למדתי לצייר נופים בשחור-לבן ובצבע. הביקוש לנופים היה מאד קטני. לא ממוסחר כמו היום. בעצם, עבדתי בהתאם לדרישות. בשלב מאוחר יותר זה נמאס עלי. היה קשה מאוד לחיות מזה. חשבתי או ללמוד פיסול של חיות, הלכתי לרודי להמן, שעליו המליץ לי דוקטור שפיצר מהוצאת טיפרי הרשיש ** שציירתי עבורה.

** יהושע מרגליו, מראשוני הזואולוגים בארץ. ** הוצאת-ספרים שהתמחה בביבליופיליס, ופירסומה בין השאר בעיברית את "משא אהבתו ומותו של הקורנט כריסטוף רילקה" מאת ריינו מ. רילקה; "מיכאל קולהאס" למלייסט, "הגומדיה האלוהית" לדאנסה ועוד.

* העתקת גבס, או כל חומר אחר, המשתמשת כנגא טיב לעבודה מקורית. ** הדפסה של תדפיסים המצויירים על אבן.